

Ouders met licht verstandelijke beperkingen en hun kinderen ondersteunen

Ouders met een licht verstandelijke beperking zijn een groeiende, kwetsbare groep. Om deze ouders en hun kinderen zo goed mogelijk te kunnen ondersteunen, heeft men binnen de gemeente Amsterdam een Stedelijke keten georganiseerd met als doelen het herkennen van deze groep en ketensamenwerking.

De doelgroep ouders met een lichte verstandelijke beperking (LVB) en hun kinderen, is een kwetsbare doelgroep, omdat de licht verstandelijke beperking veelal niet wordt onderkend. Zij krijgen en ontvangen daardoor niet de juiste ondersteuning. Ook maken ze nauwelijks gebruik van het reguliere aanbod, zoals het Ouder Kind Centrum en opvoedondersteuning. Vaak stapelen problemen op alle gebieden zich op en zal uiteindelijk meer en duurdere hulp nodig zijn, met alle kwalijke gevolgen voor de kinderen. Een deel van de gezinnen wordt een multiprobleemgezin. Ofwel een gezin van minimaal één ouder en één kind dat langdurig kampt met een combinatie van sociaaleconomische en psychosociale problemen. Of ze behoren in Amsterdam tot de Top600; een groep van 600 veelplegers.

Kinderwens

In Amsterdam hebben een aantal zorg-

organisaties voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking (zoals Philadelphia, Leger des Heils en Cordaan) het initiatief genomen om een gezamenlijke visie op kindwens en ouderschap te ontwikkelen en om het aanbod en knelpunten in beeld te brengen. Op hoofdlijnen is het merendeel van de organisaties het met elkaar eens dat ook mensen met een licht verstandelijke beperking recht hebben op een kindwens en ouderschap. Met subsidie van de gemeente Amsterdam werd een kwartiermaker aangesteld. Haar taak is om gedurende twee jaar de Stedelijke keten LVB ouder-kind in de stad verder in te richten en te borgen, waarbij de specialistische zorg beter is aangesloten op het bestaande reguliere aanbod. Daarbij is het uitgangspunt: 'Zo normaal waar mogelijk en speciaal waar het moet.' Onder zo normaal mogelijk wordt verstaan: zorg en hulp ontvangen van organisaties en instellingen waar iedereen gebruik van maakt.

Vaandeldragers

Na twee jaar zat de taak van de kwartiermaker erop. Drie vaandeldragers werden aangesteld voor de ouders met een LVB en hun kinderen. Ze komen een aantal keer per jaar bijeen om gezamenlijk het Amsterdamse beleid (plannen en uitvoering) te toetsen aan het doelgroep belang. Dit doelgroep belang is onder meer het herkennen van de ouders met LVB en hun kinderen. En het reguliere aanbod (alle organisaties en instellingen waar ouders zonder LVB ook gebruik van maken) in verbinding brengen met het specialistische aanbod. Belangrijke taken van de vaandeldragers zijn het in kaart brengen van de knelpunten en actie ondernemen om deze knelpunten te verminderen. Zij hebben de verantwoordelijkheid alle partijen in de stad aan te spreken wanneer dit belang niet wordt gediend of in de knel komt. De knelpunten gaan naar de eindverantwoordelijken van de verschillende organisaties (gemeente, wijkteams, specialistische aanbieders), ter informatie en lering. Daarnaast zullen zij actief het nieuw te maken beleid beïnvloeden met deze ouders en kinderen in hun gedachten.

Een van de speerpunten voor de komende tijd is zorgen voor ontschotting. De zorg voor de kinderen loopt via de jeugdzorg (AWBZ) en de ouders via de gemeente

(WMO). Door deze twee verschillende financieringsstromen lopen zorg en hulp niet vlekkeloos. De Stedelijke keten pleit voor een gezinsbudget waarmee zowel het kind of de kinderen en de ouders hulp krijgen aangeboden.

Werkconferentie

Ieder jaar vindt een werkconferentie van de Stedelijke keten LVB ouder-kind in Amsterdam plaats waar vertegenwoordigers van de reguliere en speciale zorg elkaar kunnen ontmoeten. Op 23 april werd deze inspirerende conferentie voor de vierde keer gehouden. Er waren meer dan 100 deelnemers uit zowel de reguliere als specialistische organisaties.

Er waren acht dialoogtafels met onder meer de volgende onderwerpen: praten over kindwens, ouderschap op afstand, aandacht voor de normaal begaafde kinderen van LVB ouders, het vlaggensysteem en de babyroute. Naast het inhoudelijk gesprek over het onderwerp was ook de vraag om een advies te geven voor het vervolg. Hier werd dankbaar en veelvuldig gebruik van gemaakt.

Deze adviezen worden door de vaandeldragers verzameld en meegenomen in het actieplan voor 2015 en 2016. De deelnemers gaven na afloop aan dat ze niet alleen meer kennis hebben gekregen, maar vooral ook hun netwerk hebben kunnen uitbreiden.

Speerpunten

Door het vroegtijdig herkennen en de juiste middelen in te zetten, wordt voorkomen dat de problemen gaan stapelen. Daarom is het van belang om de Stedelijke keten zichtbaar te maken. De volgende aandachtgebieden in de stedelijke keten dienen te worden ontwikkeld:

1. Het herkennen, erkennen van de (licht) verstandelijke beperking en de mogelijkheid om daarmee goed aan te sluiten bij zowel kind als ouders blijft belangrijk aandachtspunt (informatie over herkennen van LVB: www.lvbinstamsterdam.nl).
2. Preventie onder meer binnen het onderwijs: praten over relaties, vriendschap, seksualiteit en over kindwens. Er is een cursus ontwikkeld Praten over kindwens (MEE en Cordaan).
3. Samenwerken en verder ontschotten

van reguliere en specialistische hulp. Ontschotten is een vernieuwende manier van het organiseren van zorg, waarbij bij complexe situaties meer wordt samengewerkt tussen diverse organisaties.

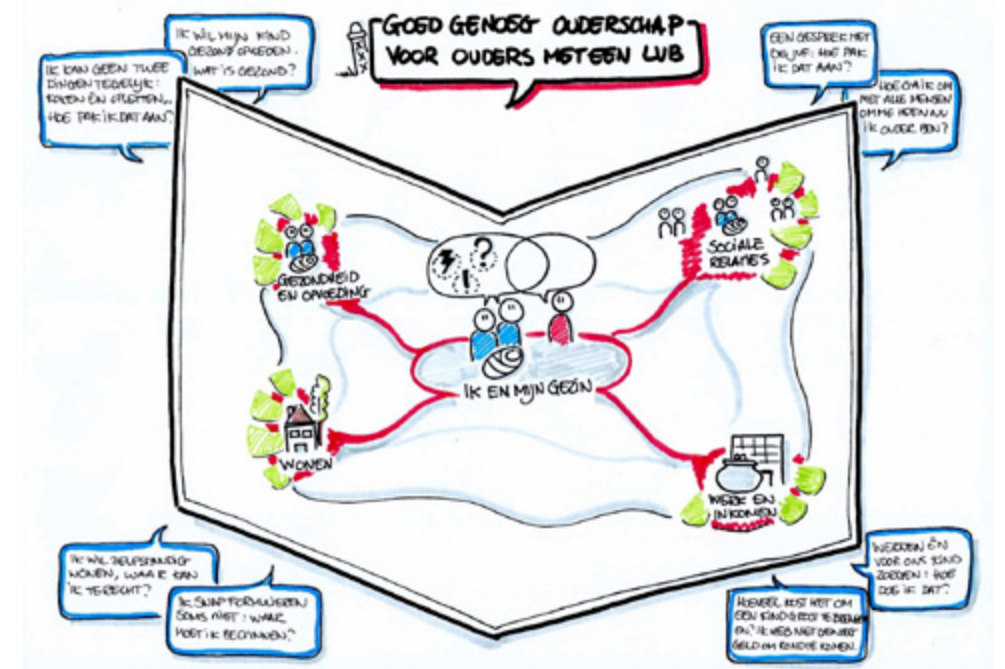
4. Bieden van concrete handvatten voor gezin en zorgverleners zowel regulier als specialistisch (Kinderwenskoffer; ASVZ), Methode Houvast; WSG) en dialoogplaat).
5. Er is een frontoffice met een doorverwijzing naar alle samenwerkende organisaties. Kinderverpleegkundigen die te maken hebben met de doelgroep kunnen daar terecht voor advies.

4. Aangesloten zijn Jeugdhulporganisaties, (L)VB zorgorganisaties, Ouder-kind centra en Ouder-kind adviseurs, Samen Doen teams, de GGD, Voorzorg, Jeugdbescherming regio Amsterdam (JBRA), William Schrikken Groep, MEE, speciaal onderwijs, maatschappelijke opvangorganisaties, de gemeente Amsterdam.

Auteur

Mariette van Bilderbeek, beleidsadviseur zorgontwikkeling senior en coach Strategie, Kwaliteit en Innovatie in Amsterdam

Een voorbeeld van een concreet handvat is de dialoogplaat.

Stand van zaken

Huidige stand van zaken in de gemeente Amsterdam:

1. Er is een integrale zorgketen ingericht in de stad voor ouders met een licht verstandelijke beperking, die aangesloten is op de nieuwe inrichting van het sociaal domein in Amsterdam (22 wijken met Ouder-Kind Teams, Samen Doen teams en Wijkzorgteams).
2. Binnen de Ouder-Kind teams is verstandelijk gehandicapte expertise aanwezig vanuit de (L)VB organisaties.
3. Er zijn expertisenetwerken in de stad: het LVB expertisenetwerk, het expertisenetwerk jonge kind en het expertisenetwerk Jeugd (L)VB.

Vaandeldragers

Het centrale aanspreekpunt (en tevens vaandeldrager) is Mariette van Bilderbeek, beleidsadviseur zorgontwikkeling senior en coach (Strategie, Kwaliteit en Innovatie) Cordaan, E: mvanbilderbeek@cordaan.nl De andere vaandeldragers zijn: Adeliën de Koster, senior Beleidsmedewerker Zorg voor de Jeugd Gemeente Amsterdam (Onderwijs, Jeugd en Zorg) en E: a.de.koster@amsterdam.nl Brigitte Lambregts, regiomanager MEE Amstel & Zaan, en E: b.lambregts@meeaz.nl.